

Angela REPANOVICI

**TEHNICI DE DOCUMENTARE,
REDACTARE ȘI COMUNICARE**

Ce este informația?

- Element de cunoaștere care poate fi transmis și conservat datorită unui suport și unui cod.
- Mesaj folosit pentru a reprezenta un fapt sau o noțiune în procesul de comunicare.

Informația implică o interacțiune, reală sau virtuală, de tip comunicațional, între o sursă emițătoare și un destinatar receptor. Informația se prezintă sub formă de text, imagine sau sunet, pe suporturi/media diferite și se transmite după o schemă proprie.

Resursele de informare reprezintă:

- resurse informaționale tipărite sau electronice care pot fi accesate la cerere;
- totalitatea surselor virtuale pentru o temă de cercetare.

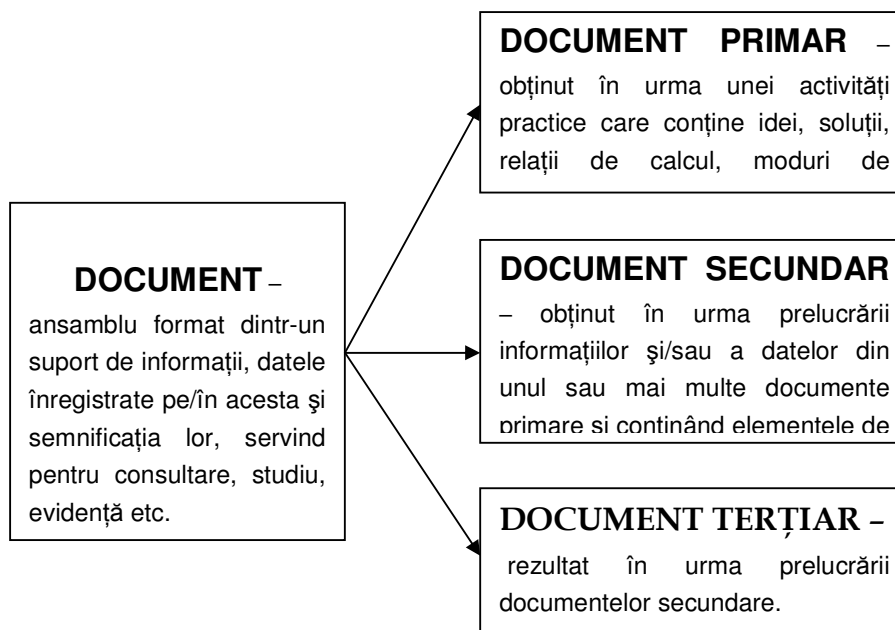
Impactul noilor tehnologii informaționale asupra activității de informare-documentare pentru cercetarea științifică se manifestă prin:

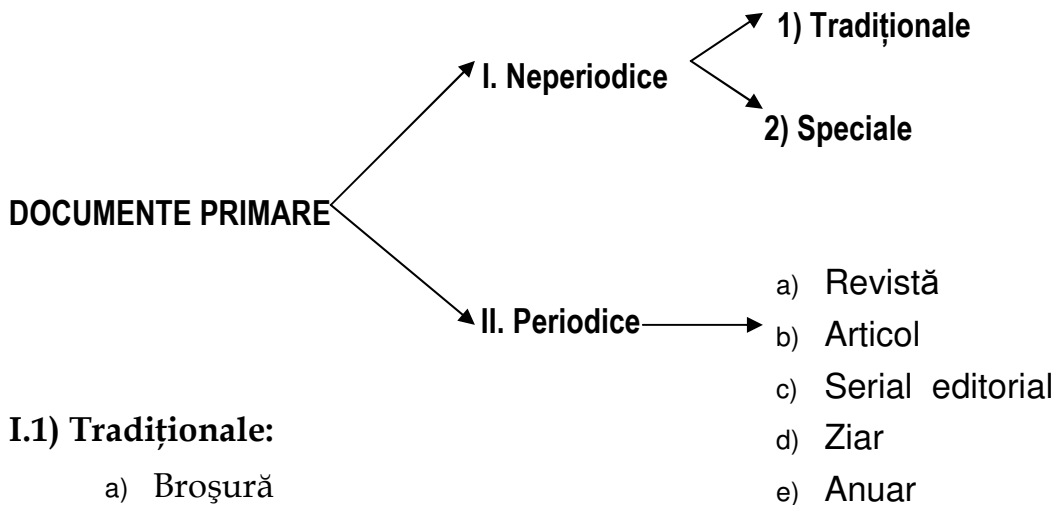
- timpul redus de căutare a informației;
- programe cu strategii de căutare care pot circumscrie nevoile de informare ale utilizatorului;
- interacțiunea cu altă bază de date, de la un terminal, se poate realiza în câteva minute;
- posibilitatea cercetării întregului conținut al unei baze de date, cu milioane de înregistrări;
- posibilitatea salvării strategiei de căutare și folosirea ulterioară în alte baze de date ale aceluiași sistem;
- posibilitate de căutare a unor teme multidisciplinare;
- posibilitatea căutărilor multiconceptuale;
- existența mai multor puncte de acces pentru fiecare înregistrare;
- posibilitatea căutării în mai multe baze de date;
- căutarea on-line oferă pe lângă elementele bibliografice obișnuite de regăsire, un șir de descriptori sau alte elemente din text (rezumate, adnotări etc.);
- metabazele de date oferă acces simultan la mai multe baze de date;

- industria regăsirii informațiilor realizează din ce în ce mai multe baze de date, disponibile numai on-line, fără să existe o versiune tipărită;
- accesul on-line asigură integritatea fișierului fără a suferi pierderi de înregistrări, lipsa unor câmpuri dintr-o înregistrare sau neprimirea rezultatelor unei căutări;
- rezultatele căutării on-line sunt prezentate într-un format standardizat, iar detaliile pot fi predefinite de utilizator;
- eliminarea barierelor geografice în calea transferului de informații;
- simplificarea tehnicii de regăsire a informației;
- eliminarea dezavantajelor prelucrării tradiționale (cantitatea de muncă pentru prelucrarea informațiilor și conservarea documentelor).

Documentul de bibliotecă este un ansamblu format dintr-un suport de informație, datele și informațiile înregistrate pe/în acesta și semnificația acestora, servind pentru consultare, studiu, evidență etc.

Clasificarea documentelor

I.1) Tradiționale:

- a) Broșură
- b) Carte
- c) Tratat
- d) Monografie
- e) Manual
- f) Curs
- g) Glosar
- h) Publicații oficiale
- i) Repertoriu
- j) Calendar
- k) Dicționar
- l) Hartă
- m) Atlas
- n) Album
- o) Volum omagial

I.2) Speciale:

- a) Standard
- b) Brevet de invenție
- c) Raport de cercetare
- d) Teză de doctorat
- e) Comunicare științifică
- f) Proiect

- g) Prospect tehnic și comercial
- h) Catalog tehnic și comercial

DOCUMENTE SECUNDARE

- a) Adnotări
- b) Bibliografie
- c) Catalog
- d) Compendiu
- e) Enciclopedie
- f) Ghid
- g) Index
- h) Lexicon
- i) Recenzie
- j) Referat
- k) Revistă de referințe
- l) Revistă de titluri
- m) Rezumat
- n) Sinteză documentară

DOCUMENTE TERȚIARE

- Bibliografie de bibliografii
- Culegeri de traduceri
- Catalog de cercetări bibliografice

FORME DE DOCUMENTE

I.1) Neperiodice - Tradiționale:

- a) **Broșură:** document neperiodic având de la 5 la 48 de pagini.
- b) **Carte:** document neperiodic produs în mai multe exemplare prin tipărire sau alte mijloace, într-un volum sau mai multe volume și având minimum 49 pagini.

d) **Monografie:**

- este un studiu științific amplu asupra unui anumit subiect, tratat detaliat și sub diverse aspecte;
- autorii - dispun de libertate în alegerea bibliografiilor, au posibilitatea de a aduce contribuții personale și de a crea noi informații;
- se elaborează pe baza unui plan prestabilit;
- cuprinde toate aspectele obiectului sau fenomenului studiat;
- pune accent pe elementele noi;
- poate fi elaborată de un autor sau un colectiv de autori;
- monografiile științifice sunt studii de specialitate care exprimă sintetic cunoștințe acumulate într-un anumit domeniu și expun contribuțiile personale ale autorilor realizate prin documentare, analiză, cercetare științifică, experimentare etc.;
- monografiile artistice prezintă în general curente, școli, epoci sau creații particulare.

e) **Manual:**

- un ansamblu de noțiuni, metode și elemente de bază ale unei științe, ale unei arte sau ale unei îndeletniciri practice;
- are un caracter didactic;
- se elaborează conform unui program de învățământ, de pregătire și perfecționare profesională .

f) **Curs:**

- expunere, predare a unei discipline/materii de studiu sub forma unui ciclu de lecții sau de prelegeri, reunite într-un ansamblu;
- ciclu de lecții tipărite ;
- cursul universitar este o sinteză științifică de nivel superior destinat unui domeniu sau unei discipline bazate pe acumulare principalelor contribuții anterioare și completat cu cele mai noi cercetări dintr-un anumit domeniu de cunoștințe.

RESURSE INFORMAȚIONALE TRADIȚIONALE

1. cataloagele tradiționale de bibliotecă
2. bibliografiile
3. indexurile

1. Cataloagele tradiționale de bibliotecă:

- reprezintă liste de nume, de concepte sau de obiecte înregistrate pe diferiți purtători de informații, orânduite după anumite scheme de clasificare și servind pentru scopuri de informare;
- oferă informații referitoare la fondurile proprii ale centrului de informare:
 - lucrări ale unui anumit autor;
 - lucrări despre un anumit subiect

Tipuri de cataloage:

- catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri: grupează descrierile bibliografice ale documentelor primare și secundare în ordinea alfabetică generală a numelor autorilor și titlurilor pentru lucrările cu mai mulți de trei autori;
- catalogul sistematic: grupează descrierile bibliografice ale documentelor primare și secundare conform unei scheme sistematice de clasificare.

Clasificarea documentelor

Clasificarea documentelor constă în repartizarea sistematică pe clase (de regulă, notate prin indici de clasificare) după conținutul lor tematic.

Clasificarea de bibliotecă reprezintă o ordonare a ansamblului cunoașterii omenești și implicit a documentelor și cunoștințelor, informațiilor și datelor cuprinse în ele, după un anumit sistem de clasificare.

Principalele sisteme de clasificare de bibliotecă sunt :

- I. Clasificarea Zecimală Universală (CZU);
- II. Clasificarea Zecimală Dewey;
- III. Clasificarea Bibliografică Bliss;
- IV. Clasificarea Bibliotecii Congresului SUA;
- V. Clasificarea Colon a lui Ranganathan;
- VI. Clasificarea Cutter .

I. Clasificarea Zecimală Universală

A fost utilizată în România, pentru prima dată în anul 1908, la Biblioteca Academiei, de către bibliologul **Alexandru Sadi-Ionescu**, pentru clasificarea periodicelor. În anul 1915 sistemul Clasificării Zecimale Universale a fost aplicat și la indexarea cărților. Prima ediție prescurtată în limba română a Clasificării Zecimale Universale a fost publicată în anul 1938 de către **D. Drăgulănescu** cu o prefață semnată de **Frits Donker Duyvis**.

Principiile clasificării zecimale universale

- clasificarea documentelor după conținutul lor tematic, rezultând o repartizare sistematică bazată pe ierarhizare a acestora pe clase de obiecte, noțiuni, concepte, acțiuni, conform unei scheme de clasificare, realizând integrări la diverse niveluri și diferențieri în cadrul unei mulțimi prin gruparea de submulțimi;
- utilizarea notației zecimale pentru repartizarea sistematică a cunoștințelor umane în zece mari clase, la rândul lor subîmpărțite zecimal până la o detaliere completă conform principiului subdivizării de la general la particular.

Clasificarea Zecimală Universală este organizată în tabele cu indici auxiliari, tabela cu indici principali și un index alfabetic de subiecte, după următoarea schemă:

- **Tabele auxiliare**

Secțiunea I: Semne și indici auxiliari comuni (general).

Tabela	la.	Coordonare. Adăugire. Extensie
	lb.	Relație. Subgrupare. Fixarea ordinii
	lc.	Indici auxiliari comuni de limbă
	ld.	Indici auxiliari comuni de formă
	le.	Indici auxiliari comuni de loc
	lf.	Indici auxiliari comuni de naționalități și grupări etnice
	lg.	Indici auxiliari comuni de timp
	lh.	Specificarea subiectelor prin notații din afara surselor CZU
	li.	Indici auxiliari comuni de punct de vedere
	lk.	Indici auxiliari comuni de caracteristici generale
		▪ Indici auxiliari comuni de materiale
		▪ Indici auxiliari comuni de persoane și caracteristici personale

Secțiunea II. Indici auxiliari analitici (speciali)

II(a)	Serii cu liniuță
II(b)	Seria cu punct zero
II(c)	Seria cu apostrof

- **Tabela principală**
- **Index alfabetic de subiecte**

Clasificarea zecimală universală concepe totalitatea cunoștințelor umane ca o singură unitate, împărțită în zece mari clase.

Tabela principală

0,0	Generalități. Știință și cunoaștere. Organizare. Informare. Documentare. Biblioteconomie. Instituții. Publicații
0,1	Filosofie. Psihologie
0,2	Religie. Teologie
0,3	Științe sociale. Statistică. Politică. Economie. Comerț. Drept. Administrație. Artă militară. Asistență socială. Asigurări. Învățământ. Etnografie. Folclor.
0,4	Liberă (A fost Lingvistică. Filologie. Anulată, conținutul său fiind trecut la clasa 8 Limbă. Lingvistică. Literatură)
0,5	Matematică și științe naturale.
0,6	Științe aplicate. Medicină. Tehnică.
0,7	Arte. Recreere. Divertismente. Sport.
0,8	Limbă. Lingvistică. Literatură.
0,9	Geografie. Biografie. Istorie.

Pentru simplificare, se procedează la suprimarea lui 0, (0 întregi virgulă), dar rămâne subînțeles și simbolurile au valoare de numere zecimale. Fiecare din aceste clase se divide, după principiul zecimal, în zece diviziuni, indicele de clasificare cuprinzând două cifre, obținute prin adăugarea la indicele de clasificare al clasei respective, a uneia din cifrele 0 ... 9. Fiecare diviziune reprezentată printr-un indice de clasificare se subîmparte în alte zece subdiviziuni, cărora li se atribuie indici de clasificare cuprinzând trei cifre.

Clasificarea Zecimală Universală se utilizează pentru:

- clasificarea conținutului tuturor tipurilor de documente;
- alcătuirea catalogului sistematic;
- aranjarea publicațiilor la raft.
- consultarea catalogului sistematic în etapa de regăsire a informațiilor;

Avantajele Clasificării Zecimale Universale:

- cuprinde totalitatea cunoștințelor umane;
- permite extinderea diviziunilor sale, fără modificarea structurii de bază, având la bază sistemul zecimal al divizionării;
- asigură posibilitatea clasificării subiectelor variate, având diferite grade de complexitate sau aspecte, prin utilizarea indicilor auxiliari și a combinării indicilor;
- asigură regăsirea informațiilor cuprinse în documentele clasificate;
- este reactualizat permanent.

Dezavantajele Clasificării Zecimale Universale:

- rigiditatea structurii;
- dificultate în clasificarea noțiunilor noi rezultate în urma cercetării și dezvoltării științei și tehnicii.

II. Clasificarea zecimală Dewey (1876)

Bibliologul american, **Melville Louis Kossuth** (1851-1931), cunoscut sub numele de **Melvil Dewey**, în anul 1876, a conceput, pe baza modelului de clasificare al lui William Torrey Harris, un tabel de clasificare destinat fondului de publicații al bibliotecii. Lucrarea a apărut, fără numele autorului, sub titlul „*A Classification and Subject Index for Cataloguing and Arranging the Books and Pamphlets of a Library*” (O clasificare și un index de subiecte pentru catalogarea și aranjarea cărților și broșurilor unei biblioteci).

Principiile clasificării zecimale Dewey:

- universalitate – cuprinde totalitatea cunoștințelor umane cunoscute în toată lumea;

- divizionare zecimală - împărțirea în zece clase a domeniilor cunoașterii;
- ierarhizare - fiecare din cele zece clase se împarte în alte zece clase prin diviziuni progresive, de la general la particular, rezultând o serie de indici ierarhizați.

Structura Clasificării Zecimale Dewey:

Diviziunile principale ale Clasificării Zecimale Dewey sunt:

000	Lucrări cu caracter general
100	Filosofie
200	Religie
300	Sociologie
400	Limbă
500	Științele naturii
600	Științe tehnice și aplicate
700	Artă
800	Literatură
900	Istorie

Diviziunea principală **600 Științe tehnice și aplicate** cuprinde următoarele subdiviziuni:

600	Științe tehnice și aplicate
610	Științe medicale
620	Tehnică
630	Agricultură
640	Gospodărie (Menaj)
650	Lucrări de secretariat. Conducerea economică
660	Tehnologie chimică
670	Ramuri de producție
680	Alte ramuri de producție
690	Construcții

„Indicii auxiliari” au fost creați pentru reprezentarea numerică a formei și categoriei documentului, a genului sau speciei literare căreia îi aparține.

01	Teorie, utilitate ș.a.m.d.	1	Poezie
02	Compendiumuri (îndrumătoare scurte)	2	Teatru
03	Dicționare	3	Ficțiune
04	Studii	4	Eseuri
05	Publicații periodice	5	Oratorie
06	Societăți	6	Scrisori
07	Învățământ, cercetare	7	Satiră și umor
08	Opere mixte	8	Combinat
09	Istorie		

Prin asocierea indicilor principali cu acești „indici auxiliari” se pot obține noi indici.

Avantajele clasificării zecimale Dewey

- are aplicabilitate practică;
- instrument de regăsire a informațiilor;
- permite ordonarea documentelor în funcție de conținutul lor.

Dezavantajele clasificării zecimale Dewey

- structură rigidă de ierarhizare a noțiunilor;
- nu permite reprezentarea relațiilor dintre subiecte și a domeniilor interdisciplinare;
- forma liniară de realizare a indicilor, grupați câte trei și delimitați printr-un singur punct și spații mici creează dificultăți de citire.

III. Clasificarea Cutter (1879)

A fost realizată în anul 1879 de către bibliologul american **C.A. Cutter**. El a considerat că o clasificare zecimală are o serie de deficiențe, cum ar fi:

- baza cifrică de codificare are un caracter limitat;
- neconcordanța dintre clasificarea de bibliotecă și clasificarea științelor;
- distribuirea claselor nu are o succesiune logică.

În schema sa de clasificare, C.A. Cutter și-a propus următoarele îmbunătățiri:

- utilizarea indicilor ierarhici alfabetici, alcătuiți din litere mari în combinație cu literele mici ale alfabetului latin;
- clasificarea de bibliotecă are la bază clasificarea științelor pe principiul dezvoltării evolutive a naturii;
- distribuirea claselor urmează o succesiune logică.

Schema de clasificare Cutter cuprinde următoarele diviziuni de bază (indici principali):

- A** **Lucrări cu caracter general**
- B** **Filosofie**
- C** **Creștinism și iudaism**
- D** **Istoria bisericii**
- E** **BIOGRAFII**
- F** **Istorie**
- G** **Geografie și călătorii**
- H** **Științe sociale**
- I** **Demotică. Sociologie**
- J** **Conducere de stat**
- K** **Legislație ș.a.m.d.**
- L** **Științe și arte împreună**
- M** **Istoria științelor naturii**
- N** **Botanică**
- O** **Zoologie**
- Q** **Medicină**
- R** **Arte aplicate. Tehnică**

S	Arta construcțiilor (tehnică și construcții)
T	Manufactură și meserii
U	Artă militară
V	Distrații, sport, jocuri, festivități
W	Artă
X	Filologie
Y	Literatură engleză și americană
Z	Arta cărții

Clasificarea Cutter cuprinde tabele ale indicilor auxiliari de formă și ale indicilor auxiliari geografici.

Indicii auxiliari de formă și geografici sunt notați cu cifre arabe. Indicii auxiliari geografici se leagă direct de un indice principal, iar indicele auxiliar de formă se leagă de un indice principal printr-un punct.

Exemplu: Z Arta cărții

 Zh Tipărit

 Marea Britanie

 4 Istorie

 Zh 45.4 Istoria tiparului în Marea Britanie

Clasificarea Cutter prezintă următoarele particularități:

- asigură așezarea documentelor în rafturi, în ordine sistematică. În cadrul fiecărei diviziuni ale clasificării, documentele sunt aranjate în ordinea alfabetică a autorilor sau a titlurilor. C.A. Cutter a creat „Tabele de autor” și lista alfabetică a silabelor. Lista alfabetică a silabelor reprezintă o ordonare alfabetică a silabelor cărora li s-a atribuit un număr de ordine. „Tabelele de autori” se compun din prima literă a numelui și numărul de ordine al primei silabe din lista alfabetică a silabelor care încep cu litera respectivă.

- este utilizată în biblioteci de diferite mărimi, cu fonduri de documente cuprinse între 100 și zeci de milioane de volume. Acest fapt se realizează prin aceea că au fost create variante pentru aceleași clase de bază, prin fracționarea diviziunilor clasei respective.

2. Bibliografiile

- liste de referințe bibliografice/lucrări referitoare la un anumit subiect, domeniu sau persoană, obținută ca urmare a culegerii, descrierii și clasificării unor documente;
- nu localizează documentele la care fac referire, semnaleză doar existența lor.

Tipuri de bibliografii:

- Bibliografie analitică: cuprinde descrieri bibliografice ale documentelor însoțite de adnotări;
- Bibliografie ascunsă: inclusă într-o anumită lucrare;
- Bibliografie cumulativă: adaugă periodic bibliografii publicate anterior;
- Bibliografie curentă: semnaleză permanent publicațiile pe măsura apariției lor;
- Bibliografie de bibliografii: semnaleză bibliografiile apărute în legătură cu un anumit subiect;
- Bibliografie de recomandare: semnaleză unei anumite categorii de utilizatori, publicațiile apărute într-un anumit domeniu;
- Bibliografie deschisă: semnaleză documente, pe măsura găsirii lor, pe o anumită temă;
- Bibliografie generală: semnaleză toate categoriile de publicații, indiferent de tematica lor;

- Bibliografie națională: semnaleză publicațiile apărute pe teritoriul unei țări sau scrise în limba țării respective, indiferent de locul apariției lor, precum și publicații străine privitoare la țara și poporul respectiv;
- Bibliografie pe temă: semnaleză publicații referitoare la o anumită temă;
- Bibliografie retrospectivă: semnaleză publicațiile apărute într-o perioadă de timp;
- Bibliografie selectivă: semnaleză numai publicațiile considerate mai importante din anumite puncte de vedere;
- Bibliografie specială: semnaleză publicații aparținând unui singur domeniu, tratând un singur subiect sau având o anumită destinație.

3. Indexurile

- liste ordonate de chei de acces utilizate în structurarea informației dintr-un text dat, pentru regăsirea ei rapidă;
- este un îndreptar sistematic la textul uneia sau mai multor publicații, constând dintr-o listă de termeni (nume, autori, subiecte dintr-un anumit domeniu, denumiri geografice etc.) cu indicația locului unde se găsesc în publicațiile respective.

Tipuri de indexuri:

- Index alfabetic: ordonează alfabetic vedetele de autor, titlu etc.
- Index cumulativ: combină pozițiile vedetelor noi cu cele publicate anterior pentru a forma o listă unificată
- Index de autori: cuprinde vedetele constituite din numele autorilor (nume de persoane sau colectivități), menționate în una sau mai multe publicații;
- Index de brevete: cuprinde brevete, ordonate alfabetic pe țări, respectiv cronologic după numerele lor de înregistrare;

- Index de citări: cuprinde lucrări citate însoțite de lucrările care o citează, utilizând drept vedete numele autorilor lucrărilor care o citează;
- Index de subiecte: ordonează sistematic vedetele de subiect caracteristice conținutului uneia sau mai multor publicații
- Index sistematic: ordonează vedetele după subdiviziuni cu structură ierarhică, corespunzătoare domeniului respectiv

Împrumutul interbibliotecar

- Împrumutul interbibliotecar este serviciul prin care o bibliotecă obține de la o altă bibliotecă anumite documente inexistente în colecțiile proprii, în scopul asigurării dreptului fundamental al cetățeanului la informație.
- Împrumutul interbibliotecar este de tip intern, când se efectuează între bibliotecile sistemului național de biblioteci, și de tip internațional, când se desfășoară între bibliotecile românești și bibliotecile străine.
- Acordurile de împrumut se încheie între instituția care împrumută documentele, denumită bibliotecă furnizoare, și instituția care primește, sub formă de împrumut, documentele, denumită bibliotecă beneficiară.
- Împrumutul interbibliotecar cuprinde toate tipurile de documente, cu excepția celor prevăzute în art. 3 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, cu modificările și completările ulterioare, a documentelor fragile sau voluminoase, precum și a celor solicitate frecvent pentru lectură în cadrul bibliotecii furnizoare. Biblioteca furnizoare decide în toate cazurile dacă documentul solicitat poate fi împrumutat.

- Documentele exceptate de la împrumut în condițiile art. 7 pot fi transmise de către biblioteca furnizoare sub formă de copie, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Costurile multiplicărilor și al expediției se suportă de către utilizatori.
- Perioada de împrumut se stabilește de către biblioteca furnizoare.
- Împrumutul se realizează pe baza cererii de împrumut intern sau de împrumut internațional, care este un formular standardizat.

Organizarea informării de semnalare bibliografică națională s-a realizat prin intermediul lucrărilor elaborate de Biblioteca Națională. Printre lucrările de semnalare bibliografică realizate pot fi amintite:

- Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din România;
- Repertoriul periodicelor străine intrate în bibliotecile din România;
- Bibliografia cumulativă a tezelor de doctorat;
- Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (O.S.I.M.) organizează evidența centralizată a brevetelor de invenție românești și străine.
- Asociația de Standardizare din România realizează evidența centralizată a standardelor românești și a celor străine adoptate.

CĂUTARE AVANSATĂ ÎN INTERNET

Cele trei categorii ale resurselor generale de căutare ale Internetului sunt:

Utilitarele de căutare: Acestea sunt niște baze de date ce indexează / clasează paginile Web-ului sau titlurile de pagini. Cu ajutorul utilităților de căutare puteți să scrieți întrebarea în "search box" (cutia de căutare), apoi faceți click pe "search" (căutare) sau ceva asemănător așa ca "go get it".

Întrebările sunt compuse din cuvinte-cheie care întotdeauna descriu tematica a ceea ce căutați. Când căutați cu ajutorul cuvintelor-cheie, utilitarul de căutare încearcă să potrivească cuvintele-cheie cu cuvinte pe care le conține în baza sa de date. Rezultatele căutării de obicei sunt arătate pe o pagină aparte care va apărea pe ecran. Numărul de situri Web găsite de utilitarul de căutare variază de la câteva pagini până la zeci de mii.

Drept exemple de directori de situri pot servi următoarele: **Looksmart, Yahoo, The World Wide Web, Virtual Library, The Argus Clearinhouse**. Căutarea cu ajutorul cuvintelor-cheie este de asemeni o opțiune pentru directorii siturilor.

Indicații privind căutarea

Căutarea în Web a informației ce ține de o temă specifică câte o dată poate fi un proces destul de problematic. Cauza acestui lucru poate fi volumul complet al materialului care este căutat în Internet. Este la fel de important să reținem că pentru o căutare eficientă, este nevoie să alcătuim corect întrebarea, lucru care necesită o oarecare practică.

Dacă nu găsiți informația necesară într-un utilitar, va trebui să reformulați întrebarea sau să fiți mai explicit în ceea ce privește alcătuirea întrebării, și apoi căutați din nou.

Câteva alte reguli generale prezentate mai jos vă pot ajuta la căutarea informației dumneavoastră în Internet.

Formulați întrebări cât mai scurte și utilizați cuvinte-cheie.

Este necesar de a reține faptul că un calculator, nu o persoană, va analiza ceea ce a-ți supus examinării / cercetării. Supunând cercetării întrebări lungi ca "Aș vrea să știu care este cel mai mare munte din lume" va zăpăci cercetările utilitarului de căutare și va duce la rezultate neplăcute. O formulare de întrebare mult mai efektivă poate fi "cel mai înalt munte lume".

Utilizați "+" sau "-" pentru a include sau a exclude cuvinte din rezultatele căutării.

1. +: (plus) Utilizați acest semn pentru a indica cuvintele ce trebuie să fie incluse în rezultatele căutării. De exemplu, dacă scrieți +biliard +reguli, veți obține regulile jocului. Marcați fiecare cuvânt corespunzător. De exemplu, dacă tipăriți biliard +reguli, toate documentele găsite vor conține cuvântul "reguli" dar nu și cuvântul biliard.

2. -: (minus) Utilizați acest semn pentru a indica cuvintele care doriți să fie excluse din rezultatele căutării. De exemplu, dacă căutați +biliard -echipament, documentele care includ cuvântul echipament nu vor apărea pe ecran. Între "+", "-" și cuvânt nu trebuie să fie lăsat spațiu. De exemplu.....+biliard, nu..... + biliard.

Utilizați operațiile logice pentru a vă formula întrebarea: Cele mai frecvent întrebuintate operații logice sunt enumerate mai jos.

1. **Sau (or):** Dacă întrebarea dumneavoastră conține mai mult de un cuvânt, utilitarul de căutare automat consideră că dumneavoastră căutați **orice** cuvânt din cuvintele tipărite. De exemplu, pentru a găsi documente ce conțin cuvântul "pisică" sau "motănaș", scrieți: pisică **or** (sau) motănaș.

2. **Și (and):** Folosind "și" înseamnă că utilitarul de căutare va căuta documente ce conțin **fiecare** cuvânt din întrebare. De exemplu, pentru a găsi documente ce conțin cuvintele "wizard", "oz" și "film", scrieți: wizard **and**(și) oz **and** film.
3. **Nu (not):** Se utilizează "nu" atunci când doriți să excludeți un cuvânt specific. Spre exemplu, întrebarea "pictorii impresionisti **not** (nu) Cezanne" cere utilitarului de căutare să elimine orice sit care conține cuvintele Cezanne, însă să expună prezența legăturilor ce conțin fraza "pictorii impresionisti".
4. *** (asteriscul):** Un asterisc îndeplinește funcția de lărgire a rădăcinilor. Plasați un asterisc "*" la sfârșitul cuvântului pentru a găsi toate cuvintele ce încep cu literele tipărite. Spre exemplu, căutând "România", el creează legături cu paginile web cu cuvintele "România", "Român", "Români".
5. **():** Parantezele vă permit să combinați termenii pe care îi căutați. Cuvintele sunt grupate împreună, dar nu aveți posibilitatea de a căuta o frază. Parantezele asigură utilizarea operațiilor logice acolo unde doriți dumneavoastră. De exemplu, dacă doriți să găsiți informații despre orașele Fairbanks și Anchorage din Alaska, veți tipări: Alaska și (Anchorage sau Fairbanks)
6. **Adj (adiacent)** Utilizați operațiunea logică "adj" dacă doriți să găsiți documente în care termenii apar unul lângă altul, în orice ordine.
7. **Near (lângă):** Când utilizați "near", termenii pe care îi specificați în întrebare trebuie să se afle la distanță nu mai departe de 25 de cuvinte unul de la altul. (în Lycos)
8. **Far (departe):** Acest operator este opus operatorului "near". Când utilizați "far", vor fi găsite documentele în care termenii se află la o distanță mai mare de 25 de cuvinte unul de altul. (cu Lycos) "Far" se utilizează foarte des împreună cu alte expresii. De exemplu, puteți să căutați Plăcinta FAR Mere Not "Plăcinta cu mere" și veți găsi pagini ce conțin ambele cuvinte dar nu plăcinta cu mere.

9. Before (înainte): Acest operator funcționează foarte asemănător cu "and". Unica deosebire este că termenii trebuie să apară în ordinea pe care o specificați, dar pot să se afle la orice distanță în același document.

10. " ": Acest operator vă poate ajuta să găsiți o anumită frază. Pentru a găsi documente care conțin fraza, utilizați ghilimelele la începutul și sfârșitul frazei pe care o tipăriți în cutia de căutare.

În tabelul de mai jos puteți să vedeți în ce utilitare de căutare puteți să utilizați operatoarele logice.

	Alta Vista (ii)	Excite (i)	Hotbot (iii)	Infoseek	Lycos	Magellan (iv)	Web- crawler	Yahoo
+	x	x	x	x	x	x	x	x
-	x	x	x	x	x	x	x	x
And (și)	x	x	x		x	x	x	x
and not	x	x				x		
Not (nu)			x		x		x	
Or (sau)	x	x	x		x	x	x	x
Adj (adiacent)					x			
Before (înainte)					x			
Far (departe)					x			
Near (aproape)	x				x			
()	x	x	x			x	x	
*	x		x					x
" "	x		x	x	x		x	x
Language (limba)	x		x		x			
Range of Dates	x		x					x

- a) operatoarele logice trebuie să fie scrise cu litere mari, în caz contrar nu vor funcționa.
- b) + și - nu pot fi utilizate la căutarea avansată
- c) căutările în HotBot pot fi foarte sensitive dacă cel puțin una din literele cuvântului-întrebare este majusculă. Dacă toate literele din cuvântul-întrebare sunt minuscule, HotBot va ignora afișarea rezultatelor necesare. Deci, căutarea pentru "windows" va afișa paginile ce vor conține "windows", "Windows", și "WINDOWS" pe când o căutare ca "Windows" va afișa pagini ce conțin "Windows" și nu "WINDOWS". Pe lângă cele menționate, pentru ca operatoarele logice să funcționeze în HotBot, este necesar să selectați "Boolean phrase" din meniul "all the words".

Alte moduri de căutare avansată

Unele utilitare de căutare vă oferă posibilitatea de a implementa o căutare avansată prin intermediul selectării opțiunilor din meniurile existente sau prin clickul butoanelor radio. Aceste opțiuni pot fi foarte ușor folosite, fiindcă permit căutarea avansată fără intrarea în operatoarele logice, mai curând, utilitarele de căutare cer specificarea parametrilor de cercetare și în mod automat va aplica o mulțime din acești parametri.

Deci, puteți implementa o căutare avansată doar luând o serie de decizii bazate pe informația pe care încercați să o găsiți. Lycos este un exemplu de utilitar de căutare care vă oferă posibilitatea performării cercetărilor avansate. Mai jos apare un exemplu de alternative de căutare posibile prin intermediul utilitarului de căutare Lycos.

- **Any of the words** (oricare din cuvinte): Din meniu selectați "Any of the words" și oricare din termenii de căutare ar trebui să apară pe Paginile Web căutate de dumneavoastră. Spre exemplu, dacă sunteți în căutarea "Chico Zeppo", lista rezultatelor cercetării poate include documente menționând doar unul dintre faimoșii frați. Însă veți observa că documentele referitoare la ambii vor fi mai spre sfârșitul listei.

- **Natural Language Query (Întrebarea naturală):** Această opțiune permite adresarea întrebărilor ce necesită răspunsul exact așa cum ați dori să-l primiți în urma unei conversații cu o altă persoană. Drept exemplu pentru o astfel de întrebare vă poate servi: Cine este președintele României? Pentru ca Lycos să vă ajute în căutarea paginilor ce ar putea răspunde la întrebare, dumneavoastră veți tipări: Cine este președintele României? în cutia menită cuvintelor-întrebare iar apoi veți selecta Natural Language Query din meniu.

- **Exact Phrase (frază exactă):** Atunci când selectați opțiunea "Exact Phrase" din meniu, cuvintele pe care le specificați trebuie să apară alăturat/învecinat și însăși ordinea de cuvinte este specificată de dumneavoastră.

Spre exemplu, fraza "Măr Unt" va separa rețetele Măr Unt de cele care pur și simplu vor conține așa ingrediente "Măr și Unt". „Frază exactă” este utilizată în cazul când sunteți în căutarea numelor proprii.

- **Advanced Options (Opțiuni Avansate)**

Look for (Caută) O serie de butoane radio va permite selectarea tipurilor de documente sau fișiere pe care doriți să vi le afișeze computerul. Există însă posibilitatea ca utilitarul să caute orice conținut, însă puteți selecta imaginile țintă, sunetele, rețetele, Topul 5% din sumarele Lycos, paginile Web personale sau informația din Lycos City Guides.

Search the... (Caută...) O altă cale de a găsi informație referitoare la o anumită temă, este de a căuta cuvintele-cheie în părți specifice ale paginii web sau doar în paginile unui singur site. Dacă acele cuvinte cheie nu există, Lycos va căuta documente ce vor corespunde întrebărilor și va căuta acele documente în mai multe site-uri Web. Butoanele radio autorizează următoarele abordări alternative:

Title only: Concentrați-vă numai asupra paginilor care conțin frazele dumneavoastră de căutare în denumirea paginii. Această abordare funcționează bine, deoarece majoritatea webmaster-ilor se referă la tematica paginilor din denumirile documentelor acestora.

URLs only: Această trăsătură se potrivește textului din URL-ul documentului. URL-ul include numele serverului și calea completă spre document.

Selected Web site: Orientându-vă căutarea spre un anumit site web este foarte util, în cazul în care deja aveți idee de tipul informației pe care vă așteptați să o găsiți la destinație. Această opțiune vă permite să creați o întrebare care va examina paginile numai în acel domeniu al Internet-ului pe care îl specificați. Puteți indica fie denumirea completă a site-ului (<http://www.lycos.com/>), fie denumirea parțială (lycos). **Select a language:** Puteți limita lista rezultatelor, specificând limba în care doriți să apară documentele.

Sort your results: Multe din căutările din Web vă vor returna sute, chiar mii de rezultate. Pentru a vă ajuta să găsiți informația necesară, Lycos vă permite să selectați rezultatele în așa fel, încât să primiți informația cea mai relevantă în partea de sus a foii. Aceasta se poate efectua utilizând opțiunea "relevancy controls".

Match all words: Această opțiune este setată la High, ceea ce înseamnă că documentele care conțin toți termenii ceruți de dvs. vor apărea la începutul listei cu rezultate.

Frequency of words: Această opțiune compară frecvența unui cuvânt întâlnit într-un anumit document, cu numărul mediu al aparițiilor aceluiași cuvânt în fiecare document găsit de Lycos.

De exemplu, dacă cuvântul "computer" apare în mediu de 10 ori în toate documentele din catalogul Lycos, atunci documentele în care același cuvânt se întâlnește mai puțin de 10 ori vor fi mai puțin relevante, pe când documentele în care acest cuvânt se întâlnește mai

mult de 10 ori vor fi mai relevante. Prin sporirea importanței acestei opțiuni, paginile care se referă la termenii de căutare pot fi plasate la începutul listei cu rezultate.

Near beginning of text: Uneori persoanele care creează site-uri web nu plasează textul important în titlul sau denumirea documentelor. Totuși, este bine ca o pagină web dedicată, spre exemplu, Premiilor Oscar, să menționeze numele statuii de aur în primele aliniate ale textului. Sporind importanța acestei opțiuni, Lycos înțelege că dvs. doriți ca toate documentele care corespund termenilor de căutare să apară aproape de începutul listei cu rezultate.

Close Together: O mulțime de site-uri web dedicate televiziunii pot conține cuvintele "Baywatch" și "star" pe aceeași pagină. Dacă sunteți însă cointeresați în "the stars on Baywatch," cele mai bune rezultate le veți primi dacă aceste două cuvinte se vor găsi unul lângă altul. Ajustarea valorii pentru opțiunea dată indică importanța pe care o acordați apropierii termenilor de căutare. Setând o valoare mai înaltă pentru această opțiune, documentele corespunzătoare vor apărea la începutul listei cu rezultate.

Această opțiune nu are efect atunci, când selectați „Exact Phrase” din meniu sau când căutați numai un singur cuvânt.

Appear in title: Lycos știe când termenii căutării apar în codul paginii web ca titlu. Acesta este textul ce apare deasupra meniului browser-ului dvs. Selectând o valoare mai mare pentru opțiunea dată, Lycos înțelege că sunteți cointerestat în paginile web în care textul introdus de dvs. apare în titlu sau denumire.

In Exact Order: Această opțiune caută cuvintele care apar în ordinea în care le-ați introdus. Ea vă poate ajuta să găsiți informația exactă pe care o căutați. Lycos este un utilitar de căutare care permite utilizarea meniurilor și butoanelor radio pentru a beneficia de opțiunile avansate de căutare. Infoseek, Hotbot și Yahoo includ opțiuni avansate similare de căutare.

Secțiunile consultative “Help” a utilităților de căutare: În general, utilitățile de căutare dispun de secțiuni “Help” care vă oferă informații referitoare la modul de construire a unei întrebări. Informația din secțiunea “Help” este, de multe ori, dedicată unei anumite utilități de căutare și poate sau nu poate fi aplicabilă altor utilități de căutare. Informația din tabelul de mai jos, cât și informația despre căutarea avansată cu Lycos a fost luată din secțiunile help a utilităților de căutare.

Numele și adresele celor mai populare utilități de căutare din web:

<p style="text-align: center;">Related</p> <ul style="list-style-type: none">• http://searchengineshowdown.com/ <p style="text-align: center;">Romania</p> <ul style="list-style-type: none">• http://www.rol.ro/• http://www.start.ro/• http://www.h2.ro/ <p style="text-align: center;">WWW</p> <ul style="list-style-type: none">• http://www.yahoo.com/• http://www.altavista.com/• http://www.goto.com/• http://www.excite.com/• http://www.savvysearch.com/• http://netfind.aol.com/• http://hotbot.lycos.com/• http://www.lycos.com/• http://www.webcrawler.com/	<ul style="list-style-type: none">• http://infoseek.go.com/• http://magellan.excite.com/• http://www.c4.com/• http://galaxy.einet.net/• http://www.infohiway.com/• http://www.inference.com/• http://www.mamma.com/• http://www.aaa.com.au/• http://www.businesswebservice.com/• http://www.tribal.com/• http://newtoo.manifest.com/• http://www.wwwomen.com/• http://www.askjeeves.com/• http://www.alltheweb.com/• http://www.google.com/• The Argus Clearinghouse: http://www.clearinghouse.net/• The World Wide Web Virtual Library: www.w3.org/vl/
---	---

Mașini de căutare a informațiilor în spațiul Web

O mașină de căutare (search engine) poate fi definită ca un produs software care caută după un index și oferă articolele găsite. Termenul "Search Engine" este adeseori folosit pentru a desemna și alte componente cum sunt "Spider" sau "Index", deși acestea sunt componente separate care lucrează împreună cu o mașină de căutare.

O altă definiție identifică o mașină de căutare cu un server sau o colecție de servere dedicate indexării paginilor WEB din Internet, stocării informațiilor obținute și furnizării de liste de pagini care corespund unei anumite interogări. Informațiile de tip index sunt generate în mod obișnuit de către componente numite "Spider".

Exemple de mașini de căutare populare: Altavista, Excite, Hotbot, Infoseek, Lycos, Northern Light și Webcrawler. O notă aparte o face site-ul Yahoo care este un director, nu o mașina de căutare. În acest sens, termenul "Search Engine" este des folosit pentru a descrie împreună și directoare și mașini de căutare. În principiu, un director se bazează pe o listă creată manual de adrese de pagini, împărțite pe diverse domenii și subdomenii.

O componentă "Spider" (păianjen) este un program care scanează documente și adaugă informația culeasă într-un index. Indexul va lega adresa documentului de cuvintele cheie și textul conținut de document. Prin aceasta pregătește de fapt informația pentru motorul de căutare.

Procesul prin care un "Spider" navighează prin spațiul Web în căutarea paginilor pe care să le indexeze poartă numele de "Spidering". Succesul mai mare sau mai mic al acestei operații determină performanța (a se citi acuratețea) unei mașini de căutare. Deoarece spațiul Web conține o cantitate imensă de informație și, în plus, este foarte dinamic, un program Spider nu poate niciodată să își încheie activitatea.

Programele Spider vor face tot timpul un compromis între numărul de pagini vizitate și acuratețea informațiilor culese.

Denumirea care se mai folosește pentru a desemna un "Spider" este aceea de "Robot". Termenul "Robot" însă este mai general și acoperă, pe lângă "Spider" și programele de tip "Harvester", care extrag adrese de e-mail și alte date din paginile Web vizitate sau variate alte sisteme de căutare inteligentă în Web.

Termenul "relevanța căutării" specifică cât de apropiată este informația provenită din documentul rezultat dintr-o căutare, vizavi de ceea ce caută utilizatorul.

Cuvântul "Stemming" desemnează abilitatea unei mașini de căutare de a include în interogare toate prefixele cu înțeles de sine stătător ale cuvântului căutat. Spre exemplu, dacă utilizatorul caută după cuvântul "evenimentul" va primi în rezultat și căutarea după cuvântul "eveniment".

Lista cu cele mai utilizate mașini de căutare:

- **AltaVista** - <http://www.altavista.com/>

AltaVista este una dintre cele mai vechi mașini de căutare bazate pe inspectare automată. Ea a fost lansată în decembrie 1995 de către firma Digital, apoi a trecut în proprietatea firmei Compaq (care a cumpărat Digital în 1998). La momentul actual este controlat de compania CMGI.

Indexul de pagini Web al său este unul dintre cele mai mari la momentul actual și, în plus, mașina implementează o serie de comenzi de căutare foarte puternice. AltaVista oferă de asemenea și căutări pe domenii specifice, spre exemplu: "news search", "shopping search" sau "multimedia search".

- Ask Jeeves - <http://www.askjeeves.com/>

Ask Jeeves este un serviciu de căutare bazat pe intervenția umană. Își propune să direcționeze utilizatorii către paginile care corespund unor întrebări puse în limbaj natural.

- HotBot - <http://www.hotbot.com/>

HotBot a fost lansat în 1996 de către Wired Digital apoi a fost cumpărat de către Lycos. El folosește serviciile DirectHit și Inktomi pentru a face căutările.

- Google - <http://www.google.com/>

La momentul actual Google este cea mai utilizată mașină de căutare în Web. Ea oferă cea mai vastă colecție de pagini indexate. Față de alte mașini, Google utilizează o metodă de marcare a relevanței rezultatelor față de interogarea pusă de utilizator. Ideea constă în aprecierea unei pagini funcție de câți oameni au considerat necesar să adauge în propriile pagini legături spre paginile respective. Acest lucru este deosebit de util când se caută lucruri foarte generale precum "cars" sau "travel".

Cel mai important punct forte al său este relevanta răspunsurilor la căutări. Din aceste motive, alte sisteme precum Yahoo sau Netscape Search folosesc Google pentru căutare.

- Northern Light - <http://www.northernlight.com/>
Northern Light (lumina nordului) este o mașină de căutare apărută recent care s-a impus deja datorită rapidității, mulțimii de pagini indexate și metodelor de selecție a paginilor relevante relativ la interogări.

Netscape Search - <http://search.netscape.com/>
Netscape Search este un serviciu tip director bazat pe proiectul Open Directory și pe baza de date proprie numită "Smart Browsing". El excelează în listarea paginilor de Web "oficiale". Rezultate secundare se obțin prin apelarea la serviciul Google. De asemenea, prin portalul Netscape Netcenter se pot accesa și alte mașini de căutare.

- Yahoo - <http://www.yahoo.com/>
Yahoo a fost lansat în 1994 și este, în acest moment, cel mai vechi și popular serviciu de căutare de tip director. El are o bună reputație în a ajuta utilizatorii în găsirea informațiilor esențiale.

Secretul său constă în faptul că o mare parte din muncă este susținută de specialiști umani. În felul acesta aprecierile despre relevanța informației este mult mai apropiată de gândirea subiectivă umană. De fapt, Yahoo este cel mai mare ghid Web creat manual, munca implicând aproximativ 150 de editori. Yahoo conține în directorul său peste 1000000 de pagini catalogate pe diverse categorii. Suplimentar, în cazul în care nu sunt găsite rezultate proprii sau la sfârșitul acestora, dacă există, Yahoo adaugă rezultate obținute prin apelarea la căutarea prin mașina Google.

Mașini de adunare a informațiilor (Metacrawlers)

Spre deosebire de mașinile de căutare obișnuite, mașinile de tip Metacrawler nu caută în Web pentru a indexa informația ci doar trimit interogările utilizatorilor către mai multe mașini de căutare simultan. Rezultatele sunt de obicei mixate într-un singur rezultat final.

În continuare vor fi prezentate cele mai populare mașini Metacrawler

	<ul style="list-style-type: none">• Mamma - http://www.mamma.com/ <p>Un portal tip Metacrawler foarte îndrăgit de utilizatori.</p>
	<ul style="list-style-type: none">• MetaCrawler - http://www.metacrawler.com/ <p>MetaCrawler este unul dintre cele mai vechi servicii de acest gen. El a apărut în 1995 la University of Washington, USA. MetaCrawler a fost ulterior cumpărat de compania InfoSpace.</p>
	<ul style="list-style-type: none">• Search.com - http://www.search.com/ <p>Search.com este o mașină de tip Metacrawler operată de CNET din 1999, provenind din mai vechea SearchSavy. Ea oferă și căutare generală în spațiul Web și multe alte căutări specializate pe domenii.</p>

Tipuri de căutări

- Căutarea logică (Boolean search) - permite includerea sau excluderea din rezultat a documentelor care conțin, în titlul lor sau în descriere, anumite cuvinte legate prin operatori logici precum AND, OR sau NOT.
- Căutarea conceptuală (Concept search) - permite căutarea documentelor legate relațional de cuvântul căutat, fără a fi neapărat necesar să îl includă.
- Căutarea completă după text (Full-text index) - permite căutarea într-un index care conține toate cuvintele din fiecare document catalogat.

Înregistrarea unei pagini la mașinile de căutare

Termenul "search engine submission" se referă la acțiunea care trebuie făcută pentru a asigura introducerea unei pagini Web în indexul diverselor mașini de căutare. Alt termen folosit în același scop este "search engine registration". Apariția pe lista unei mașini nu presupune și primirea unui punctaj bun referitor la relevanța paginii față de anumite cuvinte cheie. Includerea paginii în rezultatul unei căutări după acele cuvinte depinde de numărul total de pagini indexate după acele cuvinte și de punctajul de relevanță obținut din partea programului de indexare.

Mai multe informații despre acest procedeu se pot obține de la adresele:

- Altavista: <http://www.altavista.com/addurl>
- Yahoo: <http://docs.yahoo.com/info/suggest/>
- Lycos: <http://searchservices.lycos.com/searchservices/>

Reguli pentru a îmbunătăți căutarea

- **Folosirea unor interogări cât mai specifice.** Cu cât interogarea care se pune este mai la obiect, cu atât rezultatul unei căutări are o rată mai mare de relevanță. Spre exemplu, dacă se caută informații despre cum se rezolvă instalarea unei plăci S3 Trio 64V în sistemul de operare Windows 95 nu se va începe căutarea prin cuvinte separate precum <<S3>> sau <<Windows>> etc. Cel mai bine este să se pornească cu o propoziție cât mai apropiată de situația reală, spre exemplu: <<Problem with S3 Trio 64V graphic card installation in Windows 95>>. Dacă nu se găsește nici un răspuns la această întrebare se poate încerca ceva în genul <<S3 Trio 64V Windows 98>> etc. Majoritatea mașinilor de căutare vor include în rezultat toate paginile care sunt legate de cel puțin un cuvânt din interogare. Dacă se dorește selectarea doar a paginilor care includ sigur anumite cuvinte din interogare, aceste cuvinte trebuie marcate prin semnul '+'. Ex. Dacă se dorește doar paginile despre erorile din Windows 98 nu se va caută <<Windows 98 bugs>> ci <&&+Windows +98 +bugs>>. Forțarea unui cuvânt în rezultat, prin marcarea lui cu semnul '+'.• **Excluderea unui cuvânt din rezultat, prin marcarea lui cu semnul '-'**. În unele situații se dorește excluderea din rezultat a paginilor care conțin un anumit cuvânt. Spre exemplu dacă dorim să obținem informații despre statul istoric Dacia se poate încerca o interogare în genul <<Dacia - mașina -automobil>>.

Concluzii

Mașinile de căutare prezentate au și puncte slabe și puncte tari. Un lucru este clar: nu exista nici o mașină perfectă și, în acest context, mărimea impresionantă a indexului nu implică faptul ca mașina respectivă este *cea mai buna* pentru o căutare particulara. Făcând repetat experiențe cu diverse mașini se poate totuși forma o opinie despre cea mai bună mașină la căutarea datelor dintr-un anumit domeniu specific.

Chiar dacă uneori se pierde foarte mult timp la căutarea unei informații datorită rezultatelor de multe ori cu relevanță scăzută oferite de mașinile de căutare, este aproape imposibil să se imagineze utilizarea spațiului Web fără aceste mașini.

Resurse suplimentare

[A Helpful Guide To Web Search Engines](#)

[Search Engine Watch: Tips About Internet Search Engines & Search Engine Submission](#)

[Search Engines - What they Are, How They Work, and Practical Suggestions for Getting the Most Out of Them](#)

REGULI DE REDACTARE ȘI PREZENTARE A LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE

Termenii aplicabili cu definițiile lor:

- **Rezumat** (analitic) - redarea într-o formă prescurtată, fără interpretări critice, a conținutului unui document
- **Anexă** - textul complementar unui text principal, înserat la sfârșitul documentului și care conține note, tabele statistice și alte informații
- **Bibliografie** - documentul secundar care constă dintr-o listă de înregistrări bibliografice, inserate într-o anumită ordine și conținând elementele de descriere a documentelor, în scopul identificării acestora.
- **Legendă** - textul care conține precizări asupra subiectului prezentat
- **Articol** - textul independent constituind o parte dintr-o publicație
- **Notă de subsol** - indicația, explicația sau comentariul amplasat în subsolul paginii și legat printr-un simbol de locul din text cuprins în pagina respectivă
- **Ilustrație** - figura, imaginea sau orice altă reprezentare grafică însoțită de un text inclus în paginile sau în filele documentului
- **Parte** - fragmentul unui document publicat în numerele succesive ale unei publicații seriale.
- **Notare** - ansamblul de simboluri, cu regulile lor de aplicare, utilizat pentru reprezentarea claselor și a relațiilor lor
- **Publicație** - ansamblul de documente editat în scopul difuzării
- **Publicație serială** - publicația, tipărită sau netipărită, care apare în fascicule sau volume succesive, înlănțuite în general numeric sau cronologic, pe o durată care nu este dinainte limitată, indiferent de periodicitate

- **Publicația periodică** – publicația serială pentru unul sau mai multe domenii specializate, care asigură informarea generală, științifică sau tehnică
- **Tabel** – ansamblul de date ordonate, pe linii și coloane, eventual însoțite de un text
- **Titlu** – denumirea înscrisă pe document, după care acesta este identificat și citat și care îl poate distinge de alte documente

ELEMENTE DE IDENTIFICARE

➤ **Titlu, titlu comun și subtitlu**

- Titlul trebuie să redea precis și cât mai concis conținutul articolului. Folosit în bibliografiile și în publicațiile elaborate de unitățile de informare, titlul trebuie să fie ușor lizibil și direct utilizabil la indexare și regăsire.
- Când un articol este publicat pe părți, se dă un titlu comun, urmat de numărul părții. Părțile se numerotează secvențial și, de preferință, fiecare are un titlu propriu.
- Titlul poate fi urmat de un subtitlu. Titlul și subtitlul trebuie clar delimitate, de exemplu prin două puncte (:), subtitlul conținând numai o informație complementară.
- Formularea titlului trebuie să rămână aceeași peste tot unde el este citat, putând fi totuși prescurtat, dacă este necesar, în titlurile curente (STAS 6073-88).
- Se recomandă evitarea prescurtărilor, acronimelor, codurilor și formulelor mai ales în cazurile în care nu sunt frecvent utilizate în formularea titlului.

➤ **Numele și adresele autorilor**

- Pentru a fi posibilă identificarea documentului, autorii trebuie să indice întotdeauna numele de familie și/sau alte nume, precum și prenumele și pseudonimele, în forma care să permită citarea în referințele bibliografice întocmite conform STAS 6158-70.
- Numele de familie sau echivalentul său se diferențiază prin mijloace tipografice.
- Numele comunicat de autor trebuie respectat de editori și de indexatori. De asemenea, trebuie respectată ordinea de scriere a numelor în cazul documentelor cu mai mulți autori.
- În cazul când autorul este o colectivitate, numele oficial se scrie în întregime, însoțit de adresă, care se menționează într-o notă de subsol sau la sfârșitul articolului. Numele prescurtat poate fi adăugat între paranteze. În cazul când autorii au lucrat împreună (de exemplu în cadrul unui colectiv), se menționează numele tuturor autorilor.
- Transliterația scrierii numelor se face conform STAS 5309 (pe părți).

➤ **Rezumatul articolelor**

- Se recomandă ca articolele să fie însoțite de câte un rezumat redactat în limba articolului și în una sau mai multe limbi de circulație internațională.
- Rezumatul se întocmește conform STAS 6442-79.
- Pentru a ușura cercetarea documentară, în rezumat se indică, pe cât posibil, cuvintele cheie, evidențiind termenii reformulați sau termenii noi, nomenclatura și datele cantitative.
- Dacă regulile de publicare permit, se poate adăuga un indice de clasificare sistematică, de exemplu CZU.

➤ **Data articolului**

Se pot indica data de definitivare a articolului și/sau data primirii acestuia în redacție, precedate de locul de redactare a textului.

Exemplu :

București, 1977-06-23

De asemenea, se poate indica data la care a fost revizuit articolul, de preferință, scrisă între paranteze după data definitivării articolului.

Exemplu :

București, 1987-06-23 (rev. 1988-01-20).

Se poate indica și data la care a fost acceptată versiunea revizuită a articolului. Aceste date pot fi utile pentru stabilirea priorității descoperirilor științifice și pentru indicarea celor mai recente evenimente sau apariții care pot fi luate în considerare.

TEXTUL PRINCIPAL AL ARTICOLULUI

➤ **Structură**

Articolele, inclusiv studiile de sinteză, trebuie să aibă la bază un plan logic și clar. Sunt necesare justificarea elaborării lucrării și menționarea legăturilor sale cu lucrările similare anterioare.

Metodele și tehnicile trebuie astfel descrise încât să poată fi refăcute sau aplicate cu ușurință de cititor. Este preferabil ca rezultatele, discuțiile, recomandările să fie abordate separat. După introducere se poate intercala, dacă este necesar, un capitol intitulat termeni și definiții.

➤ **Cuprins**

În cazul articolelor de mare întindere (de exemplu, articole de sinteză), înaintea textului propriu-zis, se poate însera un cuprins al articolului, indicând numărul și denumirea fiecărui capitol, subcapitol, punct, ceea ce facilitează consultarea documentului.

➤ **Numerotarea diviziunilor și subdiviziunilor**

Numerotarea diviziunilor și subdiviziunilor se face conform STAS 9467-73.

➤ **Notare și terminologie**

- Se recomandă ca autorul să folosească notarea proprie fiecărei discipline.
- Rezultatele măsurilor trebuie exprimate în unități SI, conform STAS 737 (pe părți). Pot fi folosite și unități care nu fac parte din SI, conform STAS 9446-85.
- Denumirea și simbolurile unităților de măsură, precum și terminologia aferentă trebuie să fie conforme STAS 737 (pe părți) și STAS 10098/2-85.
- Datele calendaristice se exprimă numeric conform STAS 3331/2-86.

➤ **Note de subsol**

- În articolele din periodice, notele de subsol se utilizează numai în cazuri excepționale. Destinate să completeze informația, ele pot trimite la referințe bibliografice, dar nu trebuie să le conțină. Trimiterile la notele de subsol se evidențiază folosindu-se un ansamblu de simboluri, diferite de cele utilizate pentru referințele bibliografice.

- Din punct de vedere redacțional, notele de subsol pot continua în partea inferioară a paginilor următoare, cu condiția ca pentru cititor să fie clară continuitatea. Fiecare notă de subsol trebuie desemnată în mod unic.

➤ **Menționări**

Munca unei persoane care diferă de autorul lucrării trebuie să fie clar atribuită. Acest aspect poate fi esențial pentru o analiză ulterioară a datelor numerice. În text pot fi menționate lucrările nepublicate, iar în lista bibliografică trebuie enumerate documentele citate. Autorul trebuie să ceară acordul pentru a cita, utiliza sau adapta tabele și ilustrații provenind din lucrări care nu îi aparțin.

Recunoașterea sprijinului acordat poate constitui obiectul unui paragraf separat care urmează după textul principal și în care trebuie să se indice numele persoanelor și instituția, precum și natura sprijinului.

➤ **Bibliografie**

- La sfârșitul articolului trebuie să apară o listă cu referințele aferente citărilor în textul principal. Referințele se întocmesc conform STAS 6158-70.
- Lista cuprinde numai referințele documentelor publicate care conțin informații de valoare reală, direct cunoscute de autori, și care sunt semnalate sau comentate în text.
- În cazul lucrărilor citate după o sursă secundară, se recomandă semnalizarea documentului original, dacă acesta este cunoscut. Referința este, în acest caz, urmată de indicația *Citat în:* și de referința sursei secundare. Pot fi introduse și bibliografii de recomandare, conținând lucrări necitate în textul articolului, dar considerate utile cititorului.

ARTICOLE ELABORATE ÎNȚIAL PENTRU UN ALT SCOP

Trebuie menționat clar, într-o notă de subsol pe prima pagină, dacă textul a fost utilizat, de exemplu, în rapoarte științifice, teze de doctorat, comunicări la manifestări tehnico-științifice, procese verbale, precizându-se:

- a) numele și adresa organismului care a patronat lucrarea sau reuniunea pentru care s-a elaborat documentul;
- b) locul (oraș, țară) unde a fost prezentat prima dată textul;
- c) data calendaristică completă, exprimată numeric, conform STAS 3331/2-86.

Pentru traducerea sau adaptarea unui articol anterior, se recomandă indicarea variantei pe care se bazează traducerea, precum și corecțiile sau actualizările făcute.

➤ ILUSTRĂȚII ȘI TABELE

- Fotografiile, graficele, diagramele, hârtiile etc., având rolul de a ilustra anumite date și idei din conținutul articolului, trebuie astfel numerotate încât să permită semnalarea în text și să fie însoțite de legende explicative.
- Se recomandă ca numerotarea ilustrațiilor să se facă într-o singură secvență.
- Tabelele trebuie numerotate și intitulate adecvat.
- Toate ilustrațiile și tabelele trebuie semnalate în text. Proveniența lor poate fi citată în legendă.

➤ **ANEXE**

- În anexe pot fi prezentate datele auxiliare dar indispensabile pentru articole, de exemplu metode de analiză, date de calcul, glosar sau o listă de simboluri, precum și completări necesare pentru tabele și ilustrații.
- Anexele se plasează la sfârșitul textului, după bibliografie, și sunt individualizate printr-o literă sau un număr și prin titlu.

➤ **ERATĂ**

- Erata se inserează:
 - în numărul imediat următor, dacă este posibil;
 - sub forma cea mai utilă beneficiarilor, de preferință pe foi volante atașabile.
- Fiecare erată semnalizează clar eroarea și locul acesteia în textul original și indică forma corectă.

➤ **FORMA REFERINȚELOR**

a) externă

- la un articol din periodic;
- la o carte considerată ca un tot;
- la o contribuție publicată într-un capitol dintr-o carte;
- la o contribuție prezentată la o manifestare științifică.

b) internă

- în text: autor - data sau sistemul de numerotare;
- prelucrare: în text și în lista referințelor cu mai mulți autori și cu autor colectiv;
- pe o pagină.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE PENTRU DOCUMENTE TRADIȚIONALE

Sunt prezentate:

- elementele care trebuie menționate în referințele bibliografice pentru documentele publicate, monografiile și publicațiile seriale, ca și pentru brevete;
- ordinea obligatorie a elementelor referinței
- stabilește reguli pentru transcrierea și prezentarea informației provenite din publicația sursă.

➤ DEFINIȚII

autor: Persoană sau colectivitate responsabilă de conținutul intelectual sau artistic al unui document

capitol: Diviziune numerotată sau având un titlu, a unui document scris care, în general, este de sine stătătoare, dar care se află în relație cu diviziunile care o urmează sau o preced

contribuție: Text independent care formează o parte a unei publicații

document gazdă: Document ce conține părți care pot fi identificate separat, dar care nu sunt independente din punct de vedere fizic sau bibliografic

document de brevet: Descrierea unei invenții care servește la obținerea sau la justificarea drepturilor de proprietate industrială

editor: Persoană sau colectivitate responsabilă de producerea și difuzarea unui document

ediție: Totalitatea exemplarelor unui document realizat cu o singură compoziție sau plecând de la același exemplar care servește ca matriță

antetul microfișelor: Inscripție direct lizibilă situată în partea superioară a microfișei rezervată pentru identificarea conținutului

monografie: Publicație neperiodică, respectiv publicație care apare într-un singur volum sau într-un număr limitat de volume

publicație: Document publicat, în general în mai multe exemplare și destinat difuzării

publicație serială: Publicație, tipărită sau nu, care apare în fascicule sau în volume succesive, înlănțuindu-le în general numeric sau cronologic pe o perioadă care nu este dinainte limitată, indiferent de periodicitatea acesteia

subtitlu: Cuvânt sau grup de cuvinte care apare pe pagina de titlu sau pe echivalentul ei, în vederea completării titlului unui document termen în limba franceză

titlu: Denumire care apare, în general, pe un document, prin care acesta poate fi citat, utilizată pentru identificarea lui și care adeseori (dar nu întotdeauna îl distinge de un alt document)

titlu-cheie: Denumire atribuită unei publicații seriale în Sistemul Internațional de date pentru Publicațiile seriale (ISDS)

SCHEMELE REFERINTELOR BIBLIOGRAFICE

Schemele care urmează sunt destinate identificării elementelor constitutive al referințelor bibliografice și stabilirii unei succesiuni standardizate pentru prezentarea acestor elemente. Schemele referințelor pentru monografii, publicații seriale, capitole, articole etc. și documente de brevet sunt prezentate separat având caracteristici specifice, proprii formelor de publicații chiar dacă se înscriu în același cadru general. În cele cinci scheme elementele prezentate cu caractere drepte constituie referința de bază. Elementele prezentate cu caractere cursive sunt facultative.

I. Monografii

Element:	Exemplu:
Responsabilitate	LOMINADZE, DG.
Titlu	<i>Cyclotron waves in plasma.</i>
Responsabilitate secundară	Translated by AN. Dellis; edited by SM. Hamberger
Ediție	1st ed.
Publicare (loc, editor) an	Oxford: Pergamon Press, 1981
<i>Caracterizare cantitativă</i>	206 p.
<i>Colecție</i>	International series in natural philosophy.
<i>Note</i>	Titlu original: Ciklotronnye volny v plazme.
Număr standard	ISBN 0-08-021680-3

Exemplu:

LOMINADZE, DG. *Cyclotron waves in plasma*. Translated by AN. Dellis; edited by SM. Hamberger, 1st ed. Oxford: Pergamon Press, 1981. 206 p. International series in natural philosophy. Titlu original: Ciklotronnye volny v plazme. ISBN 0-08-021680-3.

II. Publicații seriale

Element:	Exemplu:
Titlu	<i>Communications equipment manufacturers.</i>
Responsabilitate principală	Manufacturing and Primary Industries Division, Statistics Canada
Ediție	Preliminary edition
Desemnarea fasciculei (data și/sau numărul)	1970-
Publicare (<i>loc, editor</i>) an	Ottawa: Statistics, Canada, 1971 -
<i>Colecție</i>	Annual census of manufacturers.
<i>Note</i>	Text în limba engleză și în limba franceză
Număr standard	ISSN 0700-0758

Exemplu:

Communications equipment manufacturers. Manufacturing and Primary Industries Divisions, Statistics Canada. Preliminary Edition. 1970- . Ottawa: Statistics Canada, 1971- . Annual census of manufacturers. Text în limba engleză și în limba franceză. ISSN 0700-0758.

III. Părți și contribuții în monografii

1. Părți din monografii

Element:	Exemplu:
Responsabilitate principală	PARKER, TJ. And HASWELL, WD.
Titlul documentului gazdă	<i>A text-book of zoology</i>
Ediție	5th ed.
Numerotarea părții	Vol. 1.

Responsabilitate secundară revised by WD. Lang.

Publicare (loc, editor) London: Macmillan,
an 1930.

Localizare în cadrul documentului-gazdă Section 12, Phylum Mollusca, p. 663-782.

Exemplu:

PARKER, TJ. And HASWELL, WD. A text-book of zoology. 5th ed. Vol. 1. revised by WD. Lang. London: Macmillan, 1930. Section 12, Phylum Mollusca, p. 663-782.

2. Contribuții în monografii

Element:

pentru contribuție

Responsabilitate principală

Titlu

pentru documentul gazdă:

Responsabilitate principală

Titlu

Ediție

Publicare (loc, editură)

an

Localizare în cadrul documentului-gazdă

Exemplu:

WRIGLEY, EA.

Parish registers and the historian

In

STEEL, DJ.

National index of parish registers

London: Society of Genealogists,

1968

Vol. 1, p. 155-167.

Exemplu:

WRIGLEY, EA. Parish registers and the historian. In STEEL, DJ. *National index of parish registers*. London: Society of Genealogists, 1968, vol. 1, p. 155-167.

IV. Articole etc. în publicații seriale

Element:	Exemplu:
Responsabilitate principală	WEAVER, William
Titlu	The collectors: command performances.
Responsabilitate secundară	Protography by Robert Emmett Bright.
Titlul documentului gazdă	<i>Architectural Digest</i>
Ediție	
Localizare în cadrul documentului-gazdă	
An, desemnarea fasciculei, paginația părții	December 1985, vol. 42, no. 12, p. 126-133.

Exemplu:

WEAVER, William. The collectors: command performances. Photography by Robert Emmett Bright. *Architectural Digest*, December 1985, vol. 42, no. 12, p. 126-133.

V. Documente de brevet

Element:	Exemplu:
Responsabilitate principală (depunător)	Carl Zeiss Jena, VEB
Titlul invenției	<i>Anordnung zur lichtelektrischen Erfassung der Mitte eines Lichtfeldes.</i>
Responsabilitate secundară	Erfinder: W.FEIST,
C.WAHNERT, E.FEISTAUER.	
Note	Int. Cl. ³ G02 B 27/14.
Identificarea documentului:	
Țară sau organism	Schweitz

Tipul documentului de brevet	Patentschrift,
Număr	608 626.
Data de publicare a documentului	1979-01-15.

Exemplu:

CARL ZEISS JENA, VEB. *Anordnung zur lichtelektrischen Erfassung der Mitte eines Lichtfeldes*. Erfinder: W.FEIST, C.WAHNERT, E.FEISTAUER. Int. Cl.³: G02 B 27/14. *Schweitz Patentschrift*, 608 626. 1979-01-15.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

PENTRU

DOCUMENTE ELECTRONICE COMPLETE SAU

PĂRȚI DE DOCUMENTE

DOMENIU DE APLICARE

- ❖ Sunt prezentate elementele care trebuie menționate în referințele bibliografice pentru documentele electronice.
- ❖ Stabilește o ordine obligatorie pentru elementele referinței
- ❖ Prescrie reguli pentru transcrierea și prezentarea informației provenite din documentul electronic sursă.

DEFINIȚII

autor: Persoană sau colectivitate responsabilă de conținutul intelectual sau artistic al unui document, [ISO 690: 1987]

(Termen în limba engleză: author, termen în limba franceză: auteur)

avizier electronic: Sistem computerizat în care informațiile și mesajele privitoare la unul sau mai multe subiecte sunt disponibile pentru a fi vizualizate de către utilizatorii la distanță care accesează sistemul.

(Termen în limba engleză: bulletin board; termen în limba franceză: babillard électronique)

program de calculator: Schemă sau plan care specifică acțiuni exprimate într-o formă adecvată executării lor de către un calculator.

(Termen în limba engleză: computer program; termen în limba franceză: programme informatique)

contribuție: Text independent și unitar care formează o parte a unui document.

(Termen în limba engleză: contribution; termen în limba franceză: contribution)

bază de date: Colecție de date stocate împreună, în formă electronică, potrivit unei singure scheme și realizată spre a fi accesibilă pe calculator.

NOTĂ - Unele baze de date, sau fișiere dintr-o bază de date, pot constitui de asemenea o monografie sau o publicație serială. În cazurile în care se poate determina imediat că un anumit document electronic este o monografie sau un serial, acel termen trebuie în mod normal, să fie preferat termenului mai larg „bază de date”.

(Termen în limba engleză: database; termen în limba franceză: base de données)

listă de discuții: Grup de discuții pe un subiect sau mai multe subiecte date, care se desfășoară într-o rețea computerizată între cei înscriși pe o listă de poștă electronică și în care contribuțiile participanților individuali sunt trimise automat ca mesaje electronice tuturor celor înscriși pe listă.

(Termen în limba engleză: discussion list; termen în limba franceză: forum de discussion)

document: Informație înregistrată care poate fi tratată ca o unitate într-un proces documentar, indiferent de caracteristicile și forma ei fizică.

[Adaptată după ISO 5127/1:1983]

(Termen în limba engleză: document; termen în limba franceză: document)

ediție: Totalitatea exemplarelor unui document realizat cu o singură compoziție sau plecând de la același exemplar care servește ca matriță (a se vedea de asemenea: **versiune**).

(Termen în limba engleză: edition; termen în limba franceză: édition)

document electronic: Document care există într-o formă electronică pentru a fi accesat cu ajutorul tehnologiei informatice.

(Termen în limba engleză: electronic document; termen în limba franceză: document électronique)

sistem de mesaje electronice: Sistem care transmite mesaje în formă electronică într-o rețea de comunicații computerizată.

(Termen în limba engleză: electronic message system; termen în limba franceză: système de communication électronique)

fișier: Colecție de date organizată, care conține de obicei înregistrări înrudite.

(Termen în limba engleză: file; termen în limba franceză: fichier)

document gazdă: Document care conține părți care pot fi identificate separat, dar care nu sunt independente din punct de vedere fizic sau bibliografic.

[ISO 690: 1987]

(Termen în limba engleză: host document; termen în limba franceză: document hôte)

monografie: Unitate bibliografică neperiodică, adică o unitate care este completă fie într-o singură parte fie într-un număr finit de părți separate (sau este proiectată să se completeze astfel). [ISO 690: 1987]

(Termen în limba engleză: monograph; termen în limba franceză: monographie)

editor: Persoană sau organizație responsabilă de producerea și difuzarea unui document [ISO 5127/3a: 1981]

(Termen în limba engleză: publisher; termen în limba franceză: éditeur)

înregistrare: Grup de date tratate de obicei ca o unitate; subset al unui fișier.

(Termen în limba engleză: record; termen în limba franceză: enregistrement)

publicație serială: Publicație, pe orice suport, care apare în fascicule sau volume succesive, având în general elemente de identificare numerice sau cronologice și care se continuă pe o perioadă de timp nedefinită. [Adaptată după ISO 3297: 1986]

(Termen în limba engleză: serial; termen în limba franceză: série)

titlu: Sintagmă care apare în general pe document, prin care se face trimiterea la document, care poate fi folosită pentru a identifica documentul și adesea (deși nu întotdeauna) îl diferențiază de orice alt document.[ISO 690: 1987]

(Termen în limba engleză: title; termen în limba franceză: titre)

versiune: Formă a unui document care a fost modificată fără ca identitatea documentului să se schimbe (a se vedea: **ediție**).

(Termen în limba engleză: version; termen în limba franceză: version)

SURSE DE INFORMARE

Sursa principală de date conținute într-o referință bibliografică este documentul propriu-zis. Elementele referinței provin din documentul electronic însuși sau din documentația însoțitoare. De exemplu, datele dintr-o referință bibliografică pentru un document de pe Internet trebuie să reflecte titlul, datele cronologice, informații despre localizare etc. pentru acea versiune care a fost văzută și acea adresă de pe rețea din care a fost accesată versiunea respectivă.

SCHEMELE REFERINTELOR BIBLIOGRAFICE

Schemele care urmează sunt destinate identificării elementelor constitutive ale referințelor bibliografice pentru documentele electronice și stabilirii unei succesiuni standardizate pentru prezentarea acestor elemente.

Schemele cuprind :

- ✓ referințe pentru baze de date
- ✓ programe de calculator
- ✓ monografii electronice
- ✓ publicații seriale electronice
- ✓ aviziere electronice
- ✓ alte sisteme de mesaje electronice
- ✓ părți sau contribuții din cadrul acestor documente.

Elementele obligatorii și facultative ale referințelor bibliografice sunt indicate ca atare între paranteze, după denumirea elementului.

Elementele sunt obligatorii numai dacă sunt aplicabile documentului citat și informația este disponibilă imediat din documentul propriu-zis sau din materialul însoțitor. Se recomandă ca elementele listate ca facultative să fie de asemenea incluse în referință dacă informația este disponibilă imediat.

Monografii electronice, baze de date și programe de calculator

Document complet

Element:

Responsabilitate principală (*Obligatoriu*)

Titlu (*Obligatoriu*)

Tip de suport (*Obligatoriu*)

Responsabilitate secundară (*Facultativ*)

Ediție (*Obligatoriu*)

Loc de publicare (*Obligatoriu*)

Editor (*Obligatoriu*)

Data de publicare (*Obligatoriu*)

Data actualizării/revizuirii(*Obligatoriu*)

Data citării (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Colecție (*Facultativ*)

Note (*Facultativ*)

Disponibilitate și acces (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Număr standard (*Obligatoriu*)

EXEMPLE

- 1 CAROLL, Lewis. *Alice's Adventures in Wonderland* [online]. Textinfo ed.2.1. [Dortmund, Germany]: Disponibil in World Wide Web:

<http://w.w.w.germany.eu.net./books/caroll/alice.html>

Disponibil și în PostScript și ASCII pe Inetrnet:

- 2 *Meeting Agenda* [online]. Gif-sur-Yvette (France): Centre d'Etudes Nucléaires/Saclay, Service de documentation, march 1991 - [citat 30 septembrie 1992]. Actualizat bilunar. Format ASCII. Disponibil în QUESTEL.
- 3 Kirk-Othmer *Encyclopedia of Chemical Technology* [online]. 3rd ed. New York: John Wiley, 1984 [citat 3 ianuarie 1990]. Disponibil prin DIALOG Information Services, Palo Alto (Calif.).
- 4 AXWORTHY, Glenn, Where in the World is Carmen Sandiego ? [disc]. Versiune pentru IBM/Tandy. San Rafael (Calif.): Broderbund Software, 1985. 1 disc de calculator; 5 ¼ in. Însoțit de : 1986 World Almanac and Book of Facts. Cerințe ale sistemului: compatibil IBM/Tandy; 128 kB RAM; MS DOS 2.0, 3.0 series; adaptor de grafică necesar. Elaboratori: Gene Portwood și Lauren Elliott.

Părți de monografii electronice, baze de date sau programe de calculator

În general, părțile sunt fragmente dependente ale unui document care sunt legate de contextul furnizat de documentul gazdă. Dacă partea care se întocmește referința poate fi tratată ca o unitate independentă, fără pierderea semnificației, trebuie considerată contribuție.

Element:

Responsabilitate principală (a documentului gazdă) (*Obligatoriu*)

Titlu (al documentului gazdă) (*Obligatoriu*)

Tip de suport (*Obligatoriu*)

Responsabilitate secundară (a documentului gazdă) (*Facultativ*)

Ediție (*Obligatoriu*)

Loc de publicare (*Obligatoriu*)

Editor (*Obligatoriu*)

Data de publicare(*Obligatoriu*)

Data actualizării/revizuirii (*Obligatoriu*)

Data citării (*Obligatoriu pentru documentele online; facultativ pentru celelalte*)

Capitol sau element de identificare echivalent (al părții) (*Obligatoriu*)

Titlu (al părții) (*Obligatoriu*)

Numerotare în cadrul documentului gazdă (*Facultativ*)

Localizare în cadrul documentului gazdă (*Obligatoriu*)

Note (*Facultativ*)

Disponibilitate și acces (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Număr standard (*Obligatoriu*)

EXEMPLE

- 1 *World Factbook* [CD-ROM], [Washington, D.C.]: Central Intelligence Agency, 1990. Spain vital statistic. ID number: CI WOFACT 1206.
- 2 *ICC British Company Financial Datasheets* [online].Hampton (Middlesex, U.K.): ICC Online, 1992, actualizat 3 March 1992 [citat 11 martie 1992].
Robert Maxwell Group PLC. Acces nr.01209277. Disponibil prin DIALOG
Information Services, Palo Alto (Calif.).
- 3 CARROLL, Lewis. *Alice's Adventures in Wonderland* [online]. Texinfo. Ed. 2.2 [Dortmund, Germany]: Windspiel, November 1994 [citat 30 martie 1995].
Chapter VII. A Mad Tea-Party. Disponibil in World Wide Web:

<http://w.w.w.germany.eu.net/books/caroll/alice_10.html#SEC13>

Contribuții în monografiile electronice, baze de date sau programe de calculator

Element:

Responsabilitate principală (a contribuției) (*Obligatoriu*)

Titlu (al contribuției) (*Obligatoriu*)

Responsabilitate principală (a documentului gazdă) (*Obligatoriu*)

Titlu (al documentului gazdă) (*Obligatoriu*)

Tip de suport(*Obligatoriu*)

Responsabilitate secundară a documentului gazdă (*Facultativ*)

Ediție (*Obligatoriu*)

Loc de publicare (*Obligatoriu*)

Editor (*Obligatoriu*)

Data de publicare (*Obligatoriu*)

Data actualizării/revizuirii(*Obligatoriu*)

Data citării (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Numerotare în cadrul documentului gazdă (*Facultativ*)

Localizare în cadrul documentului gazdă (*Obligatoriu*)

Note (*Facultativ*)

Disponibilitate și acces (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Număr standard (*Obligatoriu*)

EXEMPLE

- 1 ZHUKOVSKY, Vladimir, ITKIN, Vladimir, și CHERNENKO, Lev. Helicopters over the Crater. *In Current Digest of the Soviet Pres* [online]. Columbus (Ohio):

- Current Digest of the Soviet Press, 11 June 1986 [citat 14 februarie 1991].
Acces nr.0008752. Disponibil prin DIALOG Information Services, Palo Alto (Calif.).
- 2 Belle de Jour. In Magill's Survey of Cinema [online]. Pasadena (Calif.): Salem Press, 1985 - [citat 1994-08-04]. Acces nr.0050053. Disponibil prin DIALOG
- 3 MCCONNELL, W.H. Constitutional History. *In the Canadian Encyclopedia* [CD-ROM]. Macintosh versiunea 1.1. Toronto: McClelland & Stewart, c.1993.
ISBN 0-7710-1932-7

Publicații seriale electronice

Publicație serială completă

Element:

Titlu (*Obligatoriu*)

Tip de suport (*Obligatoriu*)

Ediție (*Obligatoriu*)

Loc de publicare (*Obligatoriu*)

Editor (*Obligatoriu*)

Data de publicare (*Obligatoriu*)

Data citării (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Colecție (*Facultativ*)

Note (*Facultativ*)

Disponibilitate și acces (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Număr standard (*Obligatoriu*)

EXEMPLE

- 1 *Journal of Technology Education* [online], Blacksburg (Va.): Virginia Polytechnic Institute and State University, 1989-[citat 15 martie 1985]. Bianual. Disponibil pe Internet: 70*/1 jte. ISSN 1045-1064.
- 2 *Profile Canada* [CD-ROM]. Toronto: Micromedia, 1993-. The Canadian Connection. Însoțit de: ghidul utilizatorului. Cerințe de sistem: IBM PC sau compatibil; cititor de CD-ROM MPC Standard; OS 3.30 sau mai mult; 490 kB RAM; MS-DOS Extensions 2.1 sau mai mult. Trimestrial.

Articole și alte contribuții

Element:

Responsabilitate principală (a contribuției) (*Obligatoriu*)

Titlu (al contribuției) (*Obligatoriu*)

Titlu (al publicației seriale) (*Obligatoriu*)

Tip de suport (*Obligatoriu*)

Ediție (*Obligatoriu*)

Număr (*Obligatoriu*)

Data actualizării/revizuirii (*Obligatoriu*)

Data citării (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Localizare în cadrul documentului gazdă (*Obligatoriu*)

Note (*Facultativ*)

Disponibilitate și acces (*Obligatoriu pentru documente online; facultativ pentru celelalte*)

Număr standard (*Obligatoriu*)

EXEMPLE

- 1 STONE, Nan. The Globalization of Europe. Harvard Business Review [online].
May - June 1989 [citat 3 septembrie 1990]. Disponibil prin BRS Information Technologies, McLean (Va).
- 2 PRICE-WILKIN, John. Using the World-Wide Web to Deliver Complex Electronic Documents: Implications for Libraries. *The Public-Access Computer Systems Review* [online]. 1994, vol. 5, no. 3 [citat 1994-07-28], p.5-21.
Disponibil pe Internet:
<gopher://info.lib.uh.edu:70/00/articles/e-journals/uhlibrary/pacsreview/v5/n3> pricewill. 5n3>.
ISSN 1048-6542

Aviziere electronice, liste de discuții și mesaje electronice

Sistem de mesaje complet

Element:

Titlu (*Obligatoriu*)

Tip de suport (*Obligatoriu*)

Loc de publicare (*Obligatoriu*)

Editor (*Obligatoriu*)

Data de publicare (*Obligatoriu*)

Data citării(*Obligatoriu*)

Note (*Facultativ*)

Disponibilitate și acces (*Obligatoriu*)

EXEMPLE

- 1 *PACS-L (Public Access Computer Systems Forum)* [online]. Houston (Tex.): University of Houston Libraries, June 1989 – [citată 17 mai 1995]. Disponibil pe Internet.
- 2 *Federal Depository Library Program Files (/GO Depository)* [online]. Washington, D.C.: Government Printing Office [citată 1995-02-15]. Disponibil pe Internet:

Mesaje electronice

Element:

Responsabilitate principală (a mesajului) (*Obligatoriu*)

Titlu (al mesajului) (*Obligatoriu*)

Titlu (al sistemului mesajului gazdă) (*Obligatoriu*)

Tip de suport (*Obligatoriu*)

Responsabilitate secundară/intermediară (*Obligatoriu*)

Loc de publicare(*Obligatoriu*)

Editor(*Obligatoriu*)

Data de publicare (*Obligatoriu*)

NOTA - Pentru comunicări personale sau nepublicate se indică data la care a fost trimis mesajul.

Data citării (*Obligatoriu*)

Numerotarea în cadrul sistemului gazdă (*Facultativ*)

Localizare în cadrul sistemului gazdă (*Obligatoriu*)

Disponibilitate și acces (*Obligatoriu, în afară de comunicările personale sau nepublicate*)

Note (*Facultativ*)

EXEMPLE

- 1 PARKER, Elliott. Re: Citing Electronic Journals. In PACS-L S (*Public Access Computer Systems Forum*) [online]. Houston (Tex.): University of Houston Libraries, 24 November 1989, 13:29:35 CST [citat 1 ianuarie 1995; 16:15 EST].
Disponibil în Internet: .
- 2 PRITCHARD, Sarah. *Your Request for Information about ISO Standards*. [online].
Mesaj către: Margaret MORRISON. 18 februarie 1995 [citat 3 martie 1995].
Comunicare personală.

Abreviere

Prenumele care face parte din numele unui autor, editor etc. poate fi redus la inițiale, cu condiția ca prin aceasta să nu se producă confuzie cu privire la identitatea persoanei.

Denumirile de state, provincii, țări etc., adăugate denumirilor de locuri în elementul de publicare sau denumirilor de colectivități ca elemente de identificare pot fi abreviate potrivit practicii uzuale.

Abrevierile altor cuvinte și termeni folosiți în mod curent în referințele bibliografice se realizează conform ISO 832.

Cu excepția abrevierilor uzuale, semnificația tuturor abrevierilor folosite în referințe sau în sursele din care derivă trebuie să figureze într-o notă sau într-un tabel.

Folosirea majusculor

Majusculele trebuie folosite în conformitate cu practicile acceptate ale limbii în care este furnizată informația.

Punctuație

Trebuie folosit un sistem coerent de punctuație.

Fiecare element al referinței bibliografice trebuie separat de elementul următor printr-un semn de punctuație (punct, liniuță etc.).

O punctuație coerentă este folosită, de asemenea, pentru separarea subelementelor în cadrul unui element.

Caracter tipografic

Pentru a evidenția diferența dintre elementele referinței sau elementele care determină organizarea acestora (în referință) pot fi folosite caractere tipografice diferite sau sublinieri.

Adăugiri sau corecții

În cadrul unei referințe pot fi adăugate date suplimentare pentru corectarea erorilor evidente în documentul sursă, pentru traducerea sau transliterarea unei informații, pentru identificarea mai precisă a persoanelor și colectivităților prin completarea inițialelor sau acronimelor,

pentru realizarea distincției între denumiri similare de locuri prin adăugarea termenilor calificativi sau pentru precizarea exactă a datei și mării referitoare la document.

Toate datele de acest fel, cu excepția celor prezentate în note, trebuie incluse de regulă între paranteze drepte, după elementul modificat.

Număr standard

Dacă există, numărul standard atribuit documentului citat acesta trebuie înregistrat, și trebuie precedat de identificatorul corespunzător sistemului de numerotare standard folosit (de exemplu: ISSN; ISBN).

EXEMPLE

1. ISBN 2-7654-0537-9
2. ISSN 1045-1064

1. ISSN

International Standard Serial Number (ISSN) reprezintă un cod internațional destinat identificării publicațiilor ce apar în serie indiferent de țara în care sunt publicate.

În țara noastră acest cod este atribuit de către Centrul Național de Numerotare Standardizată (ISBN - ISSN - CIP) aflat sub tutela Bibliotecii Naționale a României.

Fiecare ISSN acordat unei publicații seriale este înregistrat într-o bază de date internațională numită registru ISSN.

ISSN

- Este un cod numeric folosit drept identificator unic la nivel internațional;
- Nu are semnificație prin el însuși și nu conține informații referitoare la originea sau conținutul publicației;

- Este format din două grupe a câte 4 cifre separate prin cratimă, precedate de acronimul ISSN;
- Caracterul al 8-lea este o cifra de control al codului. Poate fi o cifră de la 0 la 9 sau X;
- Este valabil atâta timp cât publicația își menține titlul cu care a fost înregistrată.

2. ISBN

ISBN - International Standard Book Number - reprezintă numărul internațional standardizat al cărții. Acronimul englez este folosit în toate limbile.

Numărul ISBN este întotdeauna format din 10 cifre grupate în 4 grupuri de lungimi variabile, reprezentând codul de țară, codul de editură, numărul de ordine și cifra de control.

Standardizarea unui sistem de numerotare a cărților are drept principal scop identificarea unei lucrări pe plan internațional.

Conceperea sistemului ISBN datează din anul 1965 și se datorează distribuitorului englez W.H. Smith & Son Ltd și Asociației Editorilor din Marea Britanie. Din anul 1989, sistemul de numerotare standardizată a cărților ISBN a fost introdus și în România.

Toate centrele naționale ISBN se constituie într-o rețea internațională, coordonată de Agenția Internațională ISBN de la Berlin.

Ce categorii de documente primesc ISBN?

- cărți și broșuri;
- lucrări complexe care apar fracționat, cu sau fără periodicitate;
- ansambluri multi-suport; programe pentru calculatoare;
- publicații electronice (dischete, CD-ROM) și ghiduri însoțitoare;
- publicații Braille;
- atlase și hărți geografice cu text;
- albume foto, de artă;

- partituri cu text;
- publicații cu foi volante, cu condiția să apară sub un titlu unic;
- publicații microforme.

Reguli privind tipărirea codurilor ISBN

Modul de prezentare a codurilor ISBN este unic: sigla ISBN este urmată de spațiu și de cele 10 cifre separate de trei cratime, exact așa cum sunt înscrise în lista primită de la Centrul Național ISBN.

Codul ISBN trebuie tipărit pe verso paginii de titlu, în structura descrierii CIP și pe coperta a patra.

Ce este CIP?

Catalogarea înaintea publicării (CIP) este un program gratuit de cooperare între editori și bibliotecari, program ce permite catalogarea cărților înainte de a fi publicate.

Inițiat de Biblioteca Congresului din Washington, programul CIIP se derulează în cadrul Bibliotecii Naționale a României - Biroul CIP, începând cu anul 1996.

Pe baza informațiilor furnizate de editori, Biroul CIP elaborează descrierile bibliografice ale cărților în curs de apariție. Aceste informații cuprind date utile (autor, titlu, editură, locul publicării, subiect, ISBN) pentru identificarea publicațiilor. Descrierea bibliografică a cărților în curs de apariție se realizează în conformitate cu normele internaționale ISBD(M) - International Standard Bibliographic Description for Monographs, și cu formatele internaționale de schimb de date bibliografice.

Participarea la programul CIP

În vederea obținerii descrierii CIP pentru fiecare carte ce urmează a fi tipărită, editorii completează un formular pe care îl expediază la Biblioteca Națională a României (prin fax, e-mail, poștă, curier).

În cadrul Biroului CIP aceste date sunt prelucrate și concentrate într-o descriere standardizată, descriere care este transmisă editurii în timp util, pentru a fi tipărită pe carte.

Formularul CIP se completează în momentul în care sunt cunoscute datele esențiale pentru descrierea lucrării (numele autorului, titlul cărții, locul și anul publicării, denumirea editurii etc.) și pentru analiza conținutului (descrierea pe scurt a subiectului cărții).

Descrierea CIP se tipărește pe verso paginii de titlu, respectându-se întocmai punctuația și forma în care a fost redactată. În acest fel se asigură identificarea corectă a cărții.

Biblioteca Națională a României deține dreptul de autor asupra descrierilor CIP și a "Bibliografiei cărților în curs de apariție - CIP".

Formularul pentru descrierea CIP poate fi obținut de la Biblioteca Națională a României.

3. ISMN

Se aplică publicațiilor muzicale tipărite.

Poate servi identificării documentelor produse pe alte suporturi care fac parte integrantă dintr-o publicație muzicală.

Se compune din următoarele elemente:

- Litera M ca prefix
- Un număr de identificare a editorului
- Un număr de identificare a produsului
- O cifră de control.

Fiecare număr internațional standardizat pentru muzică, scris sau tipărit, trebuie precedat de literele ISMN și fiecare element care-l compune trebuie separat de următorul printr-un spațiu sau cratimă ca în exemplele următoare:

ISMN M 571 10051 3

ISMN M-01-123456-3

PĂRȚI COMPONENTE

Părți de documente electronice

Într-o referință bibliografică, pentru o parte a unui document electronic care nu este o contribuție separată, detaliile specifice ale părții (de exemplu, desemnarea capitolului sau a părții și titlul), numerotarea și localizarea în cadrul documentului gazdă trebuie plasate după datele bibliografice ale lucrării, ca întreg și înaintea notelor, a mențiunii de disponibilitate și a numărului standard, dacă este aplicabil.